C/2026/3940

1.9.2026

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 10 päivänä heinäkuuta 2026,

Ruotsin talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

(C/2026/3940)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 ([1]) ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ([2]) ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Asetuksessa (EU) 2024/1263 täsmennetään, että talouden ohjausjärjestelmän tavoitteena on edistää tervettä ja kestävää julkista taloutta, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäistä liialliset julkisen talouden alijäämät. Asetuksessa säädetään, että neuvosto ja komissio suorittavat talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä monenvälistä valvontaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyy erityisesti maakohtaisten suositusten laatiminen ja niiden noudattamisen valvonta.

(2) Komissio antoi 25 päivänä marraskuuta 2025 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2026 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Ruotsi kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Lisäksi komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi ([3]), suosituksen neuvoston suositukseksi inhimillisestä pääomasta Euroopan unionissa ja ehdotuksen vuoden 2026 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta ([4]) 21 päivänä huhtikuuta 2026 ja yhteisen työllisyysraportin ja suosituksen inhimillisestä pääomasta 9 päivänä maaliskuuta 2026.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([3]) EUVL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([4]) Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2026, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj).

(3) Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2025 kilpailukykykompassin. Kyseessä on strateginen kehys, jolla pyritään parantamaan unionin maailmanlaajuista kilpailukykyä seuraavien viiden vuoden aikana. Siinä määritetään kestävän talouskasvun kriittisiksi pilareiksi kolme välttämätöntä muutosta: innovointi, vähähiilistäminen ja kilpailukyky sekä turvallisuus. Kilpailukykykompassi on julkaisemisestaan lähtien ollut eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvän työn johtonuora. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden talouspolitiikka on EU:n strategisten tavoitteiden mukaista, ja luodaan talouden ohjaamiseen yhtenäinen toimintamalli, jolla edistetään kestävää kasvua, innovointia ja resilienssiä kaikkialla unionissa.

(4) Vuonna 2026 talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen elpymis- ja palautumistukivälineen ([5]) viimeisen vaiheen täytäntöönpanon myötä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmat ovat koheesiopolitiikan rahoituksen ohella olleet olennaisen tärkeitä eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska on edellytetty, että suunnitelmilla vastataan tuloksellisesti kaikkiin viime ohjausjaksoilla annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä ja että EU:n koheesiopolitiikan varoin rahoitetuissa ohjelmissa otetaan maakohtaiset suositukset huomioon. Elpymis- ja palautumistukivälineen elinkaaren lähestyessä loppuaan on edelleen olennaisen tärkeää vakiinnuttaa sen puitteissa tuetut ja toteutetut uudistukset ja investoinnit sekä hyödyntää jatkotoimien perustana niistä erityisesti sellaisia, jotka auttavat vastaamaan maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin.

(5) Komissio julkaisi 3 päivänä kesäkuuta 2026 Ruotsia koskevan vuoden 2026 maaraportin. Siinä arvioidaan Ruotsin edistymistä vuoden 2025 maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Ruotsi on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritetään polttavimmat haasteet, joita Ruotsilla on edessään. Maaraportissa arvioidaan myös Ruotsin edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(6) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Ruotsista perusteellisen tarkastelun. Mainitun asetuksen soveltamiseksi Ruotsin makrotalouden haavoittuvuuksista tehdyn komission yksiköiden arvioinnin tärkeimmät havainnot julkaistiin 20 päivänä toukokuuta 2026 ([6]). Komissio totesi 3 päivänä kesäkuuta 2026, että Ruotsilla ei enää ole makrotalouden epätasapainoja. Erityisesti sen kiinteistömarkkinoihin ja suureen yksityiseen velkaan liittyvät haavoittuvuudet ovat edelleen olemassa, mutta ne eivät viime aikoina ole olleet yhtä merkittäviä. Vaikka korot vaikuttavatkin Ruotsin talouteen erittäin herkästi vaihtuvakorkoisten kiinnelainojen laajan käytön vuoksi, talous osoittautui häiriönsietokykyiseksi vuosien 2022 ja 2023 korkeampien korkojen suhteen, mikä johti asuntojen hintojen laskuun. Sen jälkeen asuntojen hinnat ovat pysyneet vakaina ja vaikuttavat vähemmän yliarvostetuilta kuin ennen. Suuri liikekiinteistösektori osoitti merkkejä jälleenrahoituskapasiteetin paranemisesta, kun korot laskivat ja pääomamarkkinoille pääsy parani. Kotitalouksien velka suhteessa BKT:hen, joka oli supistunut pandemian jälkeen, tasaantui vuonna 2025, ja sen odotetaan pysyvän vakaana. Jatkossa asuntopula yhdistettynä väljempiin lainanottajavaatimuksiin voi nostaa asuntojen hintoja ja kasvattaa kotitalouksien velkaa. Pankit ovat edelleen vahvoja ja kannattavia, ja niiden järjestämättömien lainojen määrä on pieni. Viime aikoina on toteutettu joitakin toimenpiteitä vuokramarkkinoiden joustavoittamiseksi, ja rakennuslupia koskevaa sääntelykehystä hiottiin vuoden 2025 lopulla. Jatkossa asuntotarjonnan tehokas lisääminen ja velkarahoitteisia asunto-ostoja suosiviin verokannustimiin puuttuminen yhdessä makrovakaustoimenpiteiden harkitun käytön kanssa auttaisivat hillitsemään asuntojen hintojen nousua entisestään ja vähentämään kotitalouksien velkaa kestävällä tavalla. Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso tarjoaa kehyksen asuntopolitiikan uudistusten edistymisen seurannalle.

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([6]) SWD(2026) 143 final.

(7) Neuvosto antoi 21 päivänä tammikuuta 2025 komission arvioinnin pohjalta ja sen suosituksesta suosituksen Ruotsin kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä ([7]). Suunnitelma kattaa vuodet 2025–2028, ja siinä asetetaan budjettirajoite neljän vuoden nettomenojen enimmäiskasvuprosentin muodossa. Neuvosto suositti seuraavia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja: 4,0 prosenttia vuonna 2025, 4,4 prosenttia vuonna 2026, 4,4 prosenttia vuonna 2027 ja 4,6 prosenttia vuonna 2028. Vastaavat kumulatiiviset enimmäiskasvuprosentit perusvuoteen eli vuoteen 2023 verrattuna ovat 10,7 prosenttia vuonna 2025, 15,5 prosenttia vuonna 2026, 20,6 prosenttia vuonna 2027 ja 26,1 prosenttia vuonna 2028.

(8) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset muodostavat Euroopan unionille eksistentiaalisen haasteen. Komissio on kehottanut jäsenvaltioita pyytämään koordinoidusti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimista, jotta voidaan tukea unionin pyrkimyksiä lisätä puolustusmenoja nopeasti ja merkittävästi ([8]), ja Eurooppa-neuvosto pani 6 päivänä maaliskuuta 2025 tämän ehdotuksen tyytyväisenä merkille. Jäsenvaltiot voivat edelleen pyytää kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointia milloin tahansa vuoteen 2028 saakka, jos ne täyttävät asetuksen (EU) 2024/1263 26 artiklassa säädetyt kriteerit.

(9) Ruotsi toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2026 vuotuisen edistymisraporttinsa ([9]) vuodelta 2026. Siinä kerrotaan, miten se on edistynyt nettomenojen suositettujen enimmäiskasvuprosenttien noudattamisessa ja sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisessa, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin. Vuotuisessa edistymisraportissa otetaan asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti huomioon myös Ruotsin puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(10) Vuonna 2025 reaalisen BKT:n kasvu oli 1,5 prosenttia ja YKHI-inflaatio 2,6 prosenttia. Komission kevään 2026 talousennusteessa reaalisen BKT:n ennakoidaan kasvavan 1,8 prosenttia vuonna 2026 ja 2,2 prosenttia vuonna 2027 ja YKHI-inflaation ennakoidaan olevan 1,5 prosenttia vuonna 2026 ja 1,8 prosenttia vuonna 2027.

(11) Eurostatin toimittamien tietojen ([10]) perusteella Ruotsin julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2024 oli 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 1,3 prosenttiin vuonna 2025. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 2,8 prosenttia vuonna 2026 ja 2,5 prosenttia vuonna 2027. Kasvu vuonna 2026 johtuu pääasiassa suhteellisen merkittävistä harkinnanvaraisista finanssipoliittisista menoista erityisesti puolustusalalla.

(12) Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan viritys ([11]), johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, oli vuonna 2025 kiristävä (0,3 % suhteessa BKT:hen). Sen ennakoidaan vuonna 2026 olevan elvyttävä (1,9 % suhteessa BKT:hen) ja kiristävä vuonna 2027 (0,6 % suhteessa BKT:hen).

(13) Eurostatin toimittamien tietojen ([12]) perusteella Ruotsin julkinen velka, joka vuoden 2024 lopussa oli 34,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi vuoden 2025 loppuun mennessä 35,1 prosenttiin. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan velka suhteessa BKT:hen kasvaa ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella vuoden 2026 loppuun mennessä 36,6 prosenttiin ja vuoden 2027 loppuun mennessä edelleen 37,7 prosenttiin. Velkasuhteen kasvu vuonna 2026 johtuu pääasiassa alijäämän kasvusta.

([7]) Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, Ruotsin kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä (EUVL C, C/2025/644, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/644/oj).

([8]) Komission tiedonanto ”Puolustusmenot kasvuun vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa”, Bryssel, 19.3.2025 (C(2025) 2000 final).

([9]) Vuonna 2026 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([10]) Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2026.

([11]) Finanssipolitiikan virityksellä mitataan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että unionin talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan seuraavien erotuksena: keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen muutos; perusmenoista vähennetään harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet, mutta niihin otetaan mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen ei-takaisinmaksettavalla tuella (avustuksilla) ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot.

([12]) Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2026.

(14) Eurostatin tietojen ([13]) perusteella julkiset puolustusmenot olivat Ruotsissa vuonna 2025 yhteensä 2,9 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vuonna 2026 niiden ennakoidaan komission kevään 2026 talousennusteen mukaan olevan 3,8 prosenttia suhteessa BKT:hen ([14]).

(15) Unioniin kohdistuu edelleen energian toimitushäiriöiden ja hintojen voimakkaan epävakauden riskejä, joita maailmanlaajuisiin öljy- ja kaasumarkkinoihin vaikuttavat geopoliittiset jännitteet pahentavat. Vuosien 2022–2023 energiakriisistä saadut kokemukset osoittivat, että laajoista ja kohdentamattomista toimenpiteistä aiheutuu julkiselle taloudelle suuria kustannuksia ja että ne ovat yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti tehottomia. Sodan puhjettua Lähi-idässä helmikuussa 2026 Ruotsi on toteuttanut uusia finanssipoliittisia toimenpiteitä lieventääkseen korkeiden energian hintojen vaikutuksia kotitalouksiin ja yrityksiin. Näitä ovat muun muassa bensiinin ja dieselin valmisteverojen kohdentamattomat alennukset, joiden voimassaolon on määrä päättyä bensiinin osalta 30 päivänä syyskuuta ja dieselin osalta 30 päivänä marraskuuta 2026, sekä kohdentamaton jälkikäteen annettava rahallinen tuki kotitalouksille tammi- ja helmikuussa 2026 aiheutuneista kaasu- ja sähkökustannuksista. Komission kevään 2026 ennusteen mukaan näiden toimenpiteiden julkiselle taloudelle aiheutuvien kustannusten ennakoidaan olevan 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026 ([15]). Komissio arvioi, että jos nämä toimenpiteet pysyisivät voimassa vuoden 2026 loppuun asti, niistä julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset olisivat 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026.

(16) Komission laskelmien perusteella Ruotsin nettomenot kasvoivat vuonna 2025 2,2 prosenttia ja vuosina 2024 ja 2025 kumulatiivisesti 8,2 prosenttia. Nettomenojen kasvu vuonna 2025 on suositettua enimmäiskasvua pienempi. Kun tarkastellaan vuosia 2024 ja 2025 yhdessä, myös nettomenojen kumulatiivinen kasvu on suositettua enimmäiskasvua pienempi.

(17) Komission laskelmien perusteella Ruotsin nettomenojen ennakoidaan kasvavan 6,5 prosenttia vuonna 2026 ja kumulatiivisesti 15,3 prosenttia vuosina 2024, 2025 ja 2026. Nettomenojen ennakoitu kasvu vuonna 2026 on suurempi kuin suositettu enimmäiskasvu. Poikkeama on vuositasolla 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun tarkastellaan vuosia 2024, 2025 ja 2026 yhdessä, nettomenojen ennakoitu kumulatiivinen kasvu on suositettua enimmäiskasvua pienempi. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen, merkityksellinen ja oikea-aikainen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen unionin rahoitusvälineiden onnistuneeseen täytäntöönpanoon, myös eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.

(18) Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR), oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF) ja Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) tuettavien koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpano on Ruotsissa sekä hankkeiden valinnan että maksujen osalta EU:n keskiarvoa nopeampaa. On tärkeää pitää yllä nykytahtia niin, että samalla maksimoidaan investointien vaikutus kentällä. Ruotsi toteuttaa koheesiopolitiikan ohjelmissaan jo nyt toimia kilpailukyvyn ja kasvun edistämiseksi. Täytäntöönpanossa saattaa kuitenkin olla tarpeen kiinnittää enemmän huomiota joihinkin osa-alueisiin, kuten kestävään kaupunkikehitykseen ja kiertotalouteen. On olennaisen tärkeää varmistaa, että Ruotsin koheesiopolitiikan rahastojen väliarvioinnissaan yksilöimät uudet investoinnit, erityisesti ne, jotka liittyvät väliarviointiasetuksessa ([16]) määritettyihin viiteen painopisteeseen, toteutuvat nopeasti ja tuloksellisesti.

([13]) Eurostat, julkiset menot julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen (COFOG) mukaan.
([14]) Naton puolustusmenojen määritelmä eroaa julkisen sektorin tehtäväluokituksen mukaisesta puolustusmenojen määritelmästä. Lisäksi voi esiintyä menojen, erityisesti puolustustarvikkeiden, kirjaamisajankohdasta aiheutuvia eroja, koska Nato-raportoinnissa ei noudateta kirjausajankohtaa koskevia kansantalouden tilinpidon sääntöjä.
([15]) Tilanne komission kevään 2026 talousennusteen koontipäivänä (4. toukokuuta 2026).
([16]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2025/1914, annettu 18 päivänä syyskuuta 2025, asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategisiin haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta.

(19) Ruotsilla on useita haasteita, jotka liittyvät asuntomarkkinoihin ja suureen velkaantuneisuuteen, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen, sähköverkon kapasiteettiin ja siirtorajoituksiin liittyvien uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoon, koulutusjärjestelmään ja oppilaiden koulutustulosten heikkenemiseen sekä osaamisvajeisiin, jotka ovat suurimmat sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevien ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osalta.

(20) Ruotsin vuokramarkkinat ovat tiukasti säännellyt, ja ne jakautuvat säänneltyihin asuntoihin, joissa vuokrat ovat alle markkinahintojen, ja uudempiin asuntoihin, joissa vuokrat ovat markkinaehtoisia. Tämä rakenne luo pitkiä jonotuslistoja säänneltyihin asuntoihin ja rajoittaa mekanismeja niiden jakamiseksi niitä eniten tarvitseville, haittaa asuntojen rakentamista ja rajoittaa työvoiman liikkuvuutta. Rakennuslupatiedot vahvistavat rakentamisen laskusuhdanteen jyrkkyyden ja viittaavat siihen, että tilanne on vakaantunut alhaisille tasoille. Rakentamista olisi lisättävä erityisesti kaupunkialueilla, jotta asuntopula ei pahentuisi. Lisäksi olisi pyrittävä lyhentämään keskimääräisiä kaavoitus- ja lupamenettelyjä alalla viime aikoina toteutettujen toimien pohjalta ja niitä laajentavasti. Yksityinen velka on EU:n suurimpia. Asuntolainojen suotuisa verotus, erityisesti asuntolainojen korkojen merkittävä vähennyskelpoisuus, tarjoaa edelleen mittavia kannustimia kotitalouksien lainanottoon. Tehokkailla uudistuksilla voitaisiin vähentää velanoton kannustimia ja parantaa kohtuuhintaisuutta.

(21) Nykyisten toimenpiteiden perusteella Ruotsi ei ole saavuttamassa EU:n politiikan mukaisia, vuodeksi 2030 asetettuja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevia tavoitteitaan. Maan kasvihuonekaasupäästöt kasvoivat vuonna 2024 pääasiassa tieliikenteen ja liikkuvien työkoneiden osalta. Tämä johtuu erityisesti viimeaikaisista politiikan muutoksista, joilla on esimerkiksi lievennetty biopolttoaineiden sekoitusvelvoitteita ja kevennetty nestemäisten polttoaineiden veroja. Muutosten seurauksena kasvihuonekaasupäästöt ovat lisääntyneet. Ruotsin hiilenpoistot eivät myöskään näytä etenevän suunnitellusti kohti maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevaa EU:n vuoden 2030 tavoitetta. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittaisiin lisää politiikkatoimia, kuten polttoaineverotusta ja kestävän metsänhoidon kannustimia.

(22) Ruotsi on edelleen jäsenvaltio, jossa uusiutuvien energialähteiden osuus energian loppukulutuksesta on suurin. Kapasiteetti- ja siirtorajoitukset sähköverkossa haittaavat kuitenkin uusiutuvien energialähteiden laajempaa käyttöönottoa. Näiden rajoitteiden poistaminen on ratkaisevan tärkeää, koska sähkön loppukulutuksen odotetaan vuoteen 2045 mennessä kasvavan Ruotsissa merkittävästi teollisuuden ja liikenteen lisääntyvien sähköistämistarpeiden vuoksi. Jos Ruotsin hyödyntämätön uusiutuvan energian potentiaali saataisiin paremmin käyttöön, se voisi maan eteläosassa palvella teollisuuden meneillään olevaa sähköistämistä ja pohjoisessa innovatiivisen vihreän teollisuuden kehittämisen ja vähähiilistämisen tarpeita.

(23) Nykyiset lupamenettelyt haittaavat uusia laajamittaisia puhtaan teollisuuden hankkeita ja Ruotsin uusiutuvan energian tuotantokapasiteetin laajentamista. Pitkitetyt ja monimutkaiset menettelyt aiheuttavat muun muassa investointiepävarmuutta ja haittaavat meri- ja maatuulivoimahankkeiden yleistymistä. Ruotsi hyötyisi äskettäin päätettyjen kohdennettujen paikallisten korvausjärjestelmien laajentamisesta ja kehittämisestä sekä tehottomien lupamenettelyjen ja kuntien veto-oikeuksien aiheuttamien esteiden vähentämisestä edelleen.

(24) Koska inhimillisellä pääomalla on ratkaiseva rooli unionin kilpailukyvyn ja strategisen riippumattomuuden parantamisessa, neuvosto suositti vuonna 2026, että jäsenvaltiot toteuttavat toimia, joilla vastataan kiireellisesti inhimilliseen pääomaan liittyviin, kilpailukykyä haittaaviin rakenteellisiin haasteisiin osaamisen ja koulutuksen osa-alueilla. Ruotsille osoitetuilla vuoden 2026 maakohtaisilla suosituksilla voidaan myötävaikuttaa inhimillistä pääomaa unionissa koskevan neuvoston suosituksen noudattamiseen.

(25) Ruotsalaiset opiskelijat menestyvät EU:n keskiarvoa paremmin perus- ja digitaidoissa, mutta koulutustulokset perustaidoissa ovat heikentyneet vuodesta 2018 ([17]). Koulujärjestelmä ei takaa tasavertaisia mahdollisuuksia, mistä on osoituksena se, että perustaidoissa alisuoriutuminen on erityisen yleistä maahanmuuttajataustaisille tai sosioekonomisesti heikommassa asemassa oleville opiskelijoille, jotka myös päätyvät keskitetysti todennäköisemmin tiettyihin kouluihin. Heikommista lähtökohdista tulevat oppilaat ovat aliedustettuina myös yksityisissä kouluissa, jotka ovat keskimäärin avokätisempiä arvosanoissaan ja joiden oppilailla on siten paremmat mahdollisuudet päästä jatko-opintoihin. Merkittävä osa oppilaista päättää oppivelvollisuuskoulun arvosanoilla, jotka ovat liian matalia tai puutteellisia, jotta he pääsisivät suoraan toisen asteen oppilaitoksen kansalliseen ohjelmaan. Ammattitaitoisista opettajista on pulaa erityisesti kouluissa ja varhaiskasvatuslaitoksissa, joissa on paljon muita heikommassa asemassa olevia oppilaita. Tämä vaarantaa koulutusjärjestelmän laadun ja voimistaa koulutustulosten heikkenemistä entisestään. Ruotsi hyötyisi siitä, että se tukeutuisi viimeaikaisiin uudistusehdotuksiin, joilla pyritään puuttumaan tasapuolisuuden ja suoriutumisen kielteisten suuntausten taustalla oleviin syihin.

(26) Ponnisteluista huolimatta työvoimapulaa ja osaamisvajetta esiintyy edelleen tietyillä aloilla ja tietyissä ammateissa, kuten terveydenhuolto-, tietotekniikka- ja koulutusalan ammateissa, ja koulutuksen ja työmarkkinoiden kysynnän välinen epäsuhta pahentaa niitä entisestään. Tämä vaikuttaa kielteisesti Ruotsin kilpailukykyyn ja johtaa rakenteelliseen työttömyyteen. Ruotsissa on useita pohjoisten harvaan asuttujen alueiden kaltaisia alueita, joilla on työvoimapulaa, kun taas muilla alueilla työvoima on ylijäämäistä. Tämä osoittaa, että työvoiman liikkuvuutta sekä julkisia palveluja ja infrastruktuuria on parannettava, jotta työntekijät voivat siirtyä alueille, joilla tarjolla olevat työmahdollisuudet vastaavat paremmin heidän osaamistaan. Vaikka osallistuminen ammatilliseen koulutukseen on lisääntynyt, sillä on edelleen haasteita työmarkkinoiden tarpeisiin sopeutumisessa, ja tutkinnon suorittaneiden osuus heidän koulutustaan vastaavissa työpaikoissa on pienentynyt. Niiden toimenpiteiden vaikutus, joita on toteutettu haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin kuuluvien henkilöiden, erityisesti heikommista lähtökohdista tulevien ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden, nopeamman työmarkkinoille integroitumisen varmistamiseksi, on tähän mennessä ollut vähäinen, ja Ruotsin työttömyysaste on edelleen EU:n korkein EU:n ulkopuolella syntyneiden osalta. Muita heikommassa asemassa oleviin ryhmiin kuuluvien henkilöiden heikompi koulutustaso ja heikko osaaminen heikentävät entisestään heidän työllistettävyyttään,

SUOSITTAA, että Ruotsi toteuttaa vuosina 2026 ja 2027 toimia, joilla se

1. varmistaa, että nettomenot noudattavat neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittamia enimmäiskasvuprosentteja, kun otetaan huomioon komission vuodeksi 2026 ennakoima olennainen poikkeama suhteessa suositeltuun nettomenojen enimmäismäärään; vahvistaa puolustusvalmiutta varmistaen samalla velkakestävyyden ja varainkäytön tehokkuuden ja mukauttaen talousarviota asteittain rakenteellisesti suurempien puolustusmenojen ylläpitämiseksi; varmistaa, että toimenpiteet, joita toteutetaan energian hintojen nousun vaikutusten lieventämiseksi, ovat väliaikaisia, haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien suojelemiseen tai energiaintensiivisten yritysten tarpeisiin kohdennettuja sekä energiansäästökannustimet säilyttäviä ja että niistä julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset ovat sopusoinnussa EU:n finanssipolitiikan kehyksen puitteissa tehtyjen sitoumusten kanssa;

2. varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa toteutettujen uudistusten ja investointien jatkuvuuden; pitää yllä koheesiopolitiikan ohjelmien toteuttamisvauhtia ja tarvittaessa hyödyntää varojen uudelleenkohdentamista väliarvioinnin yhteydessä sovittuihin strategisiin painopisteisiin sekä joustomahdollisuuksia, joita koheesiopolitiikan säännöstö tarjoaa;

3. parantaa asuntomarkkinoiden tehokkuutta muun muassa uudistamalla vuokramarkkinoita; edistää investointeja asuinrakentamiseen ja poistaa rakenteellisia esteitä asuntopulan helpottamiseksi erityisesti kaupunkialueilla; vähentää velan kerryttämisen kannustimia, esimerkiksi poistamalla asuntolainojen korkojen verovähennyskelpoisuuden tai vähentämällä sitä;

4. varmistaa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämis- ja poistumatavoitteiden saavuttamisen vähentämällä erityisesti tieliikenteen päästöjä; laajentaa ja parantaa energiansiirtoverkkoja; nopeuttaa ja virtaviivaistaa lupamenettelyjä uusiutuvan energian, erityisesti meri- ja maatuulivoiman, käyttöön ottamiseksi ja välttää myönnettyjen lupien peruuttamista;

([17]) PISA-tulosten mukaan.

5. parantaa erityisesti sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevien ja maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden koulutustuloksia, puuttuu pätevien opettajien puutteeseen ja varmistaa koulujärjestelmän tasapuolisuuden; kehittää työvoiman osaamista ja puuttuu osaamisvajeeseen ja osaamisen kohtaanto-ongelmiin kohdennetuilla politiikkatoimilla, muun muassa aktiivisilla työmarkkinapoliittisilla toimenpiteillä, sekä sellaisilla tuilla ja kannustimilla, joilla parannetaan erityisesti sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevien ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden integroitumista työmarkkinoille.

Tehty Brysselissä 10 päivänä heinäkuuta 2026.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

S. HARRIS